

ZPRAVODAJ Veverská Bítýška

ČERVEN 2024

Vážení spoluobčané, sousedé, vítám Vás u červnového vydání Zpravodaje. Dne 24. 4. proběhlo zasedání zastupitelstva, jehož kompletní zápis je zveřejněn na webových stránkách města, případně si jej můžete stáhnout pod uvedeným QR kódem.

V nadcházejících měsících nás čeká zahájení několika nových stavebních projektů a dokončení stávajících rekonstrukcí. Blíže o těchto projektech a rekonstrukcích si můžete přečíst na následujících stránkách Zpravodaje.

Rád bych Vás také pozval na již tradiční kulturní akce, na které se můžeme těšit v průběhu léta:

Hurá prázdniny: Tato akce se bude konat 29. června na Kašparově louce a je určena k oslavě začátku letních prázdnin. Čeká nás zábavný program pro děti i dospělé, plný her, soutěží a kulturních vystoupení.

Svatojakubské hody: Letos se hody budou konat ve dnech 26. až 28. července. Jde o tradiční slavnost s bohatým programem, který zahrnuje krojovaný průvod, lidovou hudbu, tance a mnoho dalšího.

Přiznám se, že hody jsou mojí nejoblíbenější akcí. Užívám si je od začátku, kdy předávám hlavnímu stárkovi hodové právo, přes výsadu prvního tance s hlavní stárkou, až po večerní hodovou zábavu v kulturním domě. Navíc jsme v loňském roce měli rekordní počet krojovných, na což jsem velmi hrdý.

Dny města Veverská Bítýška: Tato oblíbená akce proběhne na konci prázdnin, konkrétně 30. 8. – 1. 9. a nabídne pestrý program pro všechny věkové skupiny. Těšit se můžete na koncerty, sportovní aktivity a mnoho zábavy pro děti i dospělé. Podrobnější informace o této akci najdete na stránce č. 3.

Doufám, že se Vám podaří naplno využít přicházející léto a těším se na setkání na výše popsanych kulturních akcích.

S přáním všeho dobrého
Ing. Lukáš Zavadil, starosta

Informace ze Základní školy

> strana 8

Papežský nuncius navštívil
Veverskou Bítýšku

> strana 12

Historie a současnost dobrovolných
hasičů v Bítýšce

> strana 12

Nákladní lanovka, vodní elektrárna,
těžba kaolinu a hnědého uhlí

> strana 20

Popis probíhajících akcí

Rekonstrukce Nádražní / Pod Horkou

Momentálně probíhá rekonstrukce komunikací v ulicích Nádražní a Pod Horkou. Součástí rekonstrukce je:

Kanalizace splašková: Bude vybudována nová splašková kanalizace pro odkanalizování stávající i budoucí zástavby rodinných domů.

Kanalizace dešťová: Nová dešťová kanalizace bude odvádět dešťové vody z komunikace.

Oprava komunikace: Kompletní obnova povrchu stávajících komunikací a sjezdů ke stávajícím nemovitostem. Součástí bude také vytvoření parkovacích ploch pro osobní automobily.

Předpokládaný termín dokončení akce je do konce července 2024.

Výstavba chodníku v úseku „Útulna“ – Trhovice

Podařilo se získat všechna potřebná kladná vyjádření od dotčených orgánů a správců sítí. Se Správou a údržbou silnic jsme dohodli, že podkladové vrstvy provede město, zatímco finální obrusnou asfaltovou vrstvu na komunikaci zajistí oni. Nyní je projektová dokumentace, včetně potřebných souhlasných stanovisek, odeslána na Odbor dopravy do Kuřimi, který bude vydávat stavební povolení na celou akci. Jakmile bude stavební povolení vydáno, bude vysoutěžen dodavatel a akce zrealizována. Při troše štěstí a dobrém počasí by mohla být celá akce hotova do konce letošního roku.

Rekonstrukce Boční 81

Tato budova, kterou mnozí znáte pod názvem PRIXI, projde celkovou rekonstrukcí. Plánované změny:

První patro: Budou zde zřízené nové kanceláře, do kterých bude přestěhována administrativa vodárenského svazku Bítešsko.

Přízemí: Zde vznikne městská klubovna, která bude sloužit především pro místní hudební skupiny. Tyto skupiny mají momentálně zkušebnu v kulturním domě, kde podmínky nejsou ideální kvůli špatnému odhlučnění a odvětrávání.

Rekonstrukce bude zahrnovat také nové elektroinstalace, vzduchotechniku a vytápění. Součástí rekonstrukce bude i zateplení budovy a nová střecha.

Na tuto akci byl již vysoutěžen dodavatel, společnost PSVS-STRUKTURE s.r.o. Předpokládaná doba rekonstrukce je od června do listopadu 2024.

Nová parkovací stání na sídlišti

Na základě usnesení Zastupitelstva města Veverská Bítýška ze dne 24. dubna 2024 bych vás chtěl informovat o plánované výstavbě nových parkovacích stání na sídlišti. Projekt zahrnuje vytvoření 29 nových parkovacích míst, což zlepší dostupnost parkování pro místní obyvatele.

Tento projekt byl představen na veřejném zasedání zastupitelstva, kam byli pozváni i předsedové SVJ bytových domů na sídlišti. Po představení proběhla diskuze, během níž občané a předsedové SVJ vyjádřili své připomínky a požadavky na změny. Tyto požadavky momentálně zpracovává projektant, aby projekt co nejlépe odpovídal potřebám obyvatel.

Po schválení upraveného projektu a získání potřebných povolení bychom rádi zahájili výstavbu co nejdříve, aby byla nová parkovací stání k dispozici v průběhu příštího roku.

Prodloužení chodníku na ulici 9. května

Na ulici 9. května je plánováno prodloužení chodníku. Chodníkem budou obslouženy nemovitosti, které se nachází na vjezdu do Veverské Bítýšky po levé straně (pod benzinkou). Projektová dokumentace je momentálně na vyjádření u dotčených orgánů a správců sítí. Po obdržení souhlasných stanovisek bude požádáno o stavební povolení.

Výstavba chodníku v „Lažáneckém kopci“

V tomto úseku je pro bezpečnost chodců chodník velmi žádoucí. Chodník máme v celé délce naprojektovaný, ovšem narazili jsme na problém s odvodněním přilehlé silnice. Správa a údržba silnic, která má silnici na starosti, požaduje její odvodnění do dešťové kanalizace, která v tomto úseku momentálně není. Realizace dešťové kanalizace by vyšla zhruba na 7 000 000 Kč, což je poměrně značná částka násobně převyšující náklady na stavbu samotného chodníku. V nejbližších týdnech by mělo proběhnout jednání s ředitelem Správy u údržby silnic, kde se pokusím vyjednat finanční spoluúčast z jejich strany.

Likvidace vyvýšených záhonů na náměstí

Na základě vašich názorů z ankety z roku 2022 jsme zahájili likvidaci vyvýšených záhonů, které mnozí z vás nazývali „valy“ nebo „hroby“. Tento krok nám umožní vytvořit více prostoru pro chodníky a pohodlnější setkávání. Plány do budoucna zahrnují:

Částečné zadláždění místa po záhonech: Toto opatření umožní více prostoru pro pohyb a setkávání.

Doplnění nových laviček: Budou instalovány nové lavičky, které zvýší komfort a možnost odpočinku pro návštěvníky náměstí.

Výsadbu listnatých stromů pro stín: Nové stromy přinesou stín alepší mikroklima na náměstí.

Ing. Lukáš Zavadil

DNY MĚSTA VEVERSKÁ BÍTÝŠKA

30. srpna – 1. září 2024

Vážení občané, již tradičně připravujeme na poslední prázdninový víkend Dny města. Již po deváté se můžete se těšit na dvouapůldenní program s několika překvapeními.

V pátek Dny města zahájíme otevřením výstavy tří umělců. Uvidíte díla paní Věry Bortlíkové ze Štěpánovic, Petra Groha z Veverské Bítýšky a Viktora Zakrynyčného ze Zakarpatské Ukrajiny. Rozsah výstavy není velký, protože prostory na ulici Boční nám to nedovolují, ale o to pestřejší. Výstava bude přístupná nejen ve Dny města, ale i o dalším víkend.

Následně nás jako vždy podpoří večerním divadelním představením naše Divadlo Prkno.

Sobotu věnujeme sportovním činnostem. Připravena je komentovaná vycházka s Milanem Brychtem, tentokrát směrem na Hvozdec.

Dopoledne odstartujeme také už 4. ročník Běhu pro Slešťůvku údolím Bílého potoka.

Odpoledne je tradičně vyhrazeno všem dětem, které rády plní zajímavé sportovní úkoly za malou odměnu. Sportoviště budou umístěna na Ostrůvku a stejně jako v jiných letech tam najdete spoustu zajímavých atrakcí a soutěží.

Sobotní podvečer už si mnozí nedokážou představit bez tradičních Laviček. Určitě si všimáte, že nám ve městě a jeho okolí přibývá laviček s popisnými. To jsou lavičky vítězů loňských ročníků, o jejichž rozmístění vítězové sami rozhodují. Věříme, že zapojíte naplno nejen svoji kreativitu, ale hlavně že se v klidu posadíte, popovídáte se sousedy a proberete, na co není v běžném denním shonu

čas. Nabízí se třeba příležitost seznámit se blíže s novými sousedy. Neseďme tedy jen na zahrádkách, ale zkusme to před domem.

Neděli zahájíme mší za rodáky a občany města. Po mši bude otevřená farní kavárna.

Nedělní odpoledne bude jako vždy plné kultury a program bude moderovat se šarmem sobě vlastním vždy naše Jarka Vykoupilová. Na podiu na Ostrůvku vystoupí kapela Zkusmeto. Určitě vás chytne za srdce jejich vysoká úroveň, nadšení a radost, s jakými hrají nejen převzatou, ale hlavně vlastní hudbu.

Při čekání na hlavního hosta podvečera si můžete čas zkrátit a zabodovat v soutěži dvoučlenných týmů. Tradiční venkovské disciplíny, jako je řezání polena, běh s nářadím a věšení prádla, se vloni dobře osvědčily a pobavily soutěžící i přihlížeující.

Nedělní odpoledne završí hudební koncert. Jméno hlavního účinkujícího ale ještě nechceme prozradit a bude překvapením. Sledujte proto plakáty, webové stránky a Facebook, kde najdete celý program Dnů města i podrobnosti k jednotlivým akcím.

Věříme, že si všichni něco vyberete a že se v sobotu večer sejdeme na lavičkách v co nejhojnějším počtu. Těšíme se, že s námi znovu prožijete pěkný víkend.

Vaši pořadatelé

www.veverskabityska.cz

Odpadové okénko

Vážení občané, do konce měsíce června má každý zástupce domácnosti rodinného domu nebo bytu se zahradou možnost projevit zájem o kompostér. Pokud jste neobdrželi leták s informacemi o plánu města zažádat o dotaci na kompostéry, obraťte se prosím na úřad. Letáček si můžete vyzvednout osobně, nebo můžete vyplnit online dotazník na webových stránkách města (odkaz najdete v sekci FIRMY a SLUŽBY > KOMPOSTÉRY).

Upozorňujeme, že dotazníky slouží především ke zjištění zájmu mezi občany. Tímto způsobem získáme informaci o množství požadovaných kompostérů pro potřeby žádosti o dotaci. **A teprve v případě úspěšného získání dotace** dojde k nákupu kompostérů a my budeme díky dotazníkům přesně vědět, komu máme kompostér předat.

I v případě schválení dotace budou kompostéry k dodání až pro příští vegetační sezónu. Celý proces vyřízení bude totiž trvat přibližně 6 až 12 měsíců. Děkujeme za pochopení.

Jak jistě víte, náš sběrný dvůr nepřebírá stavební a nebezpečný odpad (mimo barev, baterií, zářivek). Pokud potřebujete uložit tento odpad, můžete využít soukromý sběrný dvůr. Jedná se o sběrný dvůr ASTV, s.r.o. na ulici Líšeňská 35, Brno, kde za úplatu můžete odevzdat chemikálie i jiný nebezpečný odpad (např. stavební a izolační odpady s obsahem azbestu), který přebírá málokterý sběrný dvůr.

Dále obsluha sběrného dvora prosí o rozkládání velkobjemového odpadu na jednotlivé komponenty. Důvodem je samozřejmě případná možnost recyklace některých materiálů (především dřeva), ale také úspora prostoru v kontejnerech na velkoobjemový odpad a následný odvoz maximálně využitého kontejneru!

NOVÉ NÁDOBY NA TŘÍDĚNÝ ODPAD V NĚKTERÝCH SBĚRNÝCH HNÍZDECH

Vybraná sběrná hnízda jsme nově vybavili sběrnými nádobami na kov a jedlé tuky.

Nádoby na jedlé tuky

Co je dobré vědět:

✔ Do popelnice patří veškeré jedlé tuky a oleje – slunečnicový, řepkový, olivový, sójový, palmový, lněný, sezamový olej, máslo, sádlo, margaríny a ztužené tuky.

✘ Olej se do popelnice nepřelévá! Všechn sesbíraný olej z domácnosti slijte do PET lahve jakékoliv velikosti. Důležité je, aby byla láhev zcela plná, než ji do kontejneru umístíte.

✘ Nepoužívejte skleněné lahve. Sklo se může rozbít, vylitý olej ušpiní celou popelnici a střepy mohou při manipulaci poranit pracovníky.

✘ Nevhazujte technické nebo motorové oleje!

🔗 Proč je dobré třídit olej? Tuky ucpávají odpady v domácnosti, kanalizační potrubí i čistírny odpadních vod.

Nádoby najdete na sídlišti Na Bítýškách, u bytových domů na M. Kudeříkové a vedle potravin Hruška.

Nádoby na kov

Co je dobré vědět:

✔ Do popelnice patří plechovky od nápojů, kovové uzávěry, kovová víčka, konzervy, alobal, hliníková víčka, hliníkové obaly od potravin, klíče.

✘ Nevhazujte plechovky od barev, nebezpečných látek, části domácích spotřebičů, pokovený plast a papír, nápojové kartony.

Nádoby najdete na sídlišti Na Bítýškách, u bytových domů na M. Kudeříkové a ve sběrném hnízdě u hřbitova.

Červené kontejnery na elektroodpad

Do doby uzávěrky Zpravodaje nám zatím nebyly dodány červené kontejnery na drobný elektroodpad, ale jejich doručení už netrpělivě očekáváme. Možná je i varianta, že v době roznosu Zpravodaje budou už stát na svých místech.

Co je dobré vědět:

✔ Do kontejnerů patří mobilní telefony, IT zařízení, hobby nářadí, drobné kuchyňské spotřebiče, elektronické hračky a baterie.

✘ Nevhazujte elektrospotřebiče překračující rozměry vhozu, např. televizory, monitory, dále zářivky a úsporné žárovky, autobaterie, nebezpečný odpad a jiné (komunál, plasty, bioodpad, zdravotnický odpad, barvy, oleje...).

Červené kontejnery už brzy najdete na sídlišti Na Bítýškách, u bytových domů na M. Kudeříkové a ve sběrném hnízdě u potravin Hruška.

DĚKUJEME, ŽE TŘÍDÍTE!

Anna Houdková

Policie informuje

V roce 2023 bylo na katastrálním území našeho města spácháno 26 trestných činů. Jednalo se o majetkovou trestnou činnost a tzv. počítačovou kriminalitu zahrnující trestné činy zaměřené proti počítačům nebo trestné činy páchané pomocí počítače. Přestupků bylo spácháno 41.

„Jednalo se o přestupky proti bezpečnosti a plynulosti provozu na pozemních komunikacích, o přestupky proti občanskému soužití, proti veřejnému pořádku a přestupky proti majetku,“ uvedl vedoucí Obvodního oddělení Kuřim npor. Ing. Mgr. Alexandr Tomáš. Zjištěno a v blokovém řízení vyřešeno bylo celkem 461 dopravních přestupků. V teritoriu Obvodního oddělení Kuřim bylo pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek zjištěno 53 řidičů. V uvedeném teritoriu došlo k dvěma stům dopravních nehod, při kterých byly dvě osoby zraněny těžce, lehce zraněných bylo 57 osob. Nejčastějšími příčinami nehod byla nepřiměřená rychlost jízdy, nedání přednosti v jízdě, nesprávné a riskantní předjíždění a již zmíněné požití alkoholu. „Je nutné upozornit na stále přetrvávající bezohlednost účastníků silničního provozu mezi sebou navzájem – ze strany řidičů automobilů, motorkářů i chodců,“ doplnil. „Chtěl bych touto cestou apelovat na občany k větší spolupráci s Policií ČR, spočívající zejména ve sdělování upotřebitelných poznatků a informací o výskytu podezřelých osob a podezřelých

motorových vozidel. Předané poznatky mohou v mnoha případech posloužit k objasnění trestné činnosti, přestupkového jednání, k jejich předcházení anebo zabránění. Poznatky a informace lze sdělit nejlépe prostřednictvím telefonní linky přímo na Obvodní oddělení Kuřim na čísla 974 626 740, případně 606 646 993. Informace mohou občané sdělit také prostřednictvím e-mailové adresy bo.oop.kurim.sekret@pccr.cz,“ zakončil Tomáš. (redakce)

Vítání občánků v dubnu 2024

20. dubna 2024 jsme přivítali do svazků našeho města nové občánky. Tentokrát šlo o děti narozené od srpna 2023 do prosince 2023. Přivítali jsme: Václava Kadeřábka, Nelu Věntusovou, dvojčátka Natálii a Herberta Koláčného a Artemis Nasri. Všem našim občánkům a jejich rodičům přeje hodně zdraví a pohody. Anežka Dvořáková

Zavedení služby bikesharing **NAKOLECH**

V chudčickém zastupitelstvu jsme se rozhodli zavést službu sdílených kol (bikesharing). Starostové Chudčic a Veverské Bítýšky se dohodli, že tato služba bude mít přesah i do Veverské Bítýšky.

Co to je a k čemu to je?

Většina z Vás systémy půjčování kol buď zná, nebo o nich alespoň slyšela. Nově jej nabízí třeba firma Nextbike v Kuřimi. Pro ty, co nevědí: nainstalujete si aplikaci do telefonu, zaregistrujete se, vložíte kredit, načtete QR kód z kola (tím ho odemknete) a můžete vyrazit. Kolo vrátíte na některé ze stanic označených v mapě. Systém půjčování je tedy určen pro krátké cesty po obci (městě) a blízkém okolí. Za tuto službu občané neplatí přímo (15 minut je zadarmo), vše hradí přes obecní rozpočet (Kuřim), celý systém je poměrně nákladný.

Jak chceme půjčování kol provozovat u nás?

Náš systém je JINÝ. Inspirovali jsme se v obci Úvalno (cca 1 000 obyvatel), kde podobný systém funguje již 10 let. Na rozdíl od ostatních bikesharing systémů je ten náš založen na slušnosti, poctivosti a důvěře. Kola jsme sesbírali ve sbírce od spoluobčanů, aby byl projekt co nejlevnější. Opravena byla v profesionálním servisu. Kola jsou označena nápisem „NakoleCH“ a dále natřena žlutým pruhem, aby byla dobře viditelná a rozpoznatelná od ostatních „normálních“ kol. Kolo si tedy

může půjčit kdokoli, není potřeba žádná registrace a není potřeba se někoho ptát. Naším kolem se můžete přepravit mezi jednotlivými cyklostanicemi. Kolo je potřeba zaparkovat na předem určených místech – cyklostanicích. Prozatím to jsou všechny chudčické autobusové zastávky a náměstí ve Veverské Bítýšce. Na těchto místech jsou žlutě označené stojany s popisem služby a odkazem na pravidla na našem webu. Cesta na kole je na vlastní nebezpečí, dříve, než vyrazíte na cestu, je potřeba se přesvědčit, zda je vše funkční.

Co s nepoctivci a nepořádníky?

NEBUDE to fungovat! To si určitě pomyslí hodně lidí, když má být něco založeno jen na slušnosti a poctivosti. Ale ono to funguje již 10 let v obci Úvalno, za celou dobu se jim ztratilo jen 1 kolo! Budme k sobě ohleduplní a kola vracejme tam, kam patří (do stanic na stojany), aby i druzí mohli využít tuto službu. O pravidelný servis kol se postará obec s pomocí profi servisu tak, aby bylo vše v pořádku a bezpečné. Tady prosíme o pomoc a spolupráci. Jakoukoli případnou závadu na kole je potřeba nahlásit (viz PRAVIDLA) a my se již postaráme o nápravu. Pravidla a mapu cyklostanic najdete na <http://nakoleh.chudcice.cz>.

Moc děkuji a přeji spoustu bezpečně ujetých cyklokilometrů.

Pavel Konečný, zastupitel obce Chudčice

Jakubské hody 2024

Poslední červencový víkend Veverská Bítýška ožije barevnými kroji, hudbou, zpěvem, tancem a jucháním. Proč? Odpověď na tuto otázku mnozí z našich spoluobčanů znají. Budou hody!

Kostel v našem městě je zasvěcen svatému Jakobovi, jehož svátek připadá na 25. července, a proto se u nás hody slaví o víkendu, který je nejbližší tomuto datu. Přípravy jsou už teď v plném proudu, nacvičujeme tance a zpěv, zařizujeme vše potřebné. Pojdme si ve zkratce připomenout program celého víkendu.

Hody zahájíme v pátek 26. července odpoledne postavením máje na náměstí. V noci ji pak musíme pečlivě hlídat. V sobotu dopoledne vyrazíme do ulic města, abychom osobně pozvali naše spoluobčany, připomněli jim víkendový program a dali ochutnat trochu hodového vína. Ve 14:00 se vydáme průvodem od kulturního domu vyzvednout stárky. Kolem 16:00 začíná na náměstí program s předáním práv a tancem dětí

i chasy. Ve 20:00 odstartuje hodová zábava v kulturním domě, hrát bude stejně jako odpoledne DH Miločanka, ke které se večer přidá ještě CM Kyničan. Nedělní dopoledne patří tradičně mši svaté a odpoledne od 15:00 vás zveme na posezení u cimbálu s CM Pajtáš.

Budeme rádi, když se 26.–28. července připojíte k hodovému veselí a prožijete tento svátek s námi.

Krojovaní Veverská Bítýška

Střípky z knihovny

V březnu, měsíci čtenářů, k nám do knihovny zavítal cestovatel Michal Štěpánek, který si říká Štěpy na cestách. Diváci se sešli v hojném počtu a poslechli si povídání o Gruzii.

Další akcí, která se uskutečnila na půdě knihovny, byla již druhá Noc s Andersenem. S dětmi jsme si vyrobili náramky, zahráli hry, dali si po tmě bojovku... Troufám si říct, že jsme si to všichni moc užili.

Duben, květen a půlka června byly ve znamení návštěv ze Základní školy ve Veverské Bítýšce. Sešly se u nás děti prvních a druhých tříd a pak

k nám postupně zavítal celý druhý stupeň. Žáci se dozvěděli informace o knihovně, knihách obecně, řekli jsme si nějaké zajímavosti ze světa knih a na konci jsme si vždy vytvořili vlastní příběh.

Ještě bych ráda podotkla, že ve čtvrtek 9. května se v zasedací místnosti na ulici Boční konala Talkshow s paní spisovatelkou Markétou Harasimovou. Ač nebyla účast tak velká jako na povídání o Gruzii, tak to byl příjemně strávený podvečer.

A jak bude knihovna fungovat o letních prázdninách? Pondělí a pátek zůstanou beze změny, ve středu bude otevřeno o hodinu méně, místo v 18.00 hod. bude knihovna zavírat v 17.00 hod.

Sabina Hofmanová

Uklidme Česko

Akce UKLIDME ČESKO se opět vydařila! Předcházel ji úklid podél řeky Svatky a přilehlých oblastí, kterou tradičně pořádá Klub vodní turistiky. Velký úklid města proběhl v sobotu 13. 4. již šestým rokem. Zahájení akce proběhlo před radnicí, kde se dobrovolníci sešli. Po krátkém přivítání proběhlo rozdělení úklidových tras a ochranných prostředků.

Letošní počasí nám přálo, zakončení akce proběhlo na Ostrůvku, kde bylo připraveno drobné občerstvení. Děkuji všem spolkům a lidem, kteří se do úklidu zapojili. Letošní rok byl s hojnou účastí. Sešlo se téměř 70 dobrovolníků, takže je vidět, že ochrana životního

prostředí není občanům města lhostejná. Věřím, že se v příštím roce opět v hojném počtu setkáme.

Jan Panzar, hlavní organizátor akce, zastupitel města

Velikonoční latka

Dne 26. 3. 2024 se ve velké tělocvičně naší školy uskutečnila soutěž ve skoku vysokém. Soutěžilo se ve třech dívčích a třech chlapeckých kategoriích dle ročníků. Celkem se zúčastnilo 44 dětí z 3.–9. ročníku. Nejmladší účastníci odstartovali soutěž v 13:30 na výšce 80 cm. Výška latky se postupně posouvala po pěti centimetrech až do výšky 150 cm, kterou nedokázal pokořit už ani Danylo Zavhodnii ze VII. B, který díky svému skvělému odrazu dokázal vyskočit ze všech soutěžících nejvýše. Nejlepší tři žáci z každé kategorie si svými brilantními výkony vysloužili vedle medaile a diplomu i věcné ceny. Ani ostatní však neodešli s prázdnou! Soutěž totiž nebyla pro slabé povahy. Každý, kdo si někdy zkusil skákat přes latku, totiž ví, že naražená záda či odřené lokty k této disciplíně bohužel neodmyslitelně patří. Všichni žáci si za svoji snahu a neobyčejnou odvahu proto vysloužili alespoň malou pozornost v podobě sladké odměny. Tímto příspěvkem moc děkujeme nejen soutěžícím, ale i divákům z řad spolužáků, rodičů a prarodičů, jejichž podpora byla bezesporu znát.

Škola v přírodě

Letos poprvé jsme zorganizovali školu v přírodě, a to v Blansku od 2. do 5. dubna. Byla plná dobrodružství a objevování pro žáky 4. a 5. tříd. Tématem této nezapomenutelné zkušenosti bylo detektivní bádání, během kterého žáci rozluštili různé hádanky a stopy v přírodě. Po odhalení všech tajemství byla jejich odměnou sladká pochoutka ve formě dortu, kterou si zasloužili svým úsilím a šikovností. Škola v přírodě tak nejen posílila jejich znalosti o okolním prostředí, ale také rozvinula jejich týmovou práci a logické myšlení.

Edubus

Ve středu 10. dubna přijel naši školu navštívit Edubus – polytechnická pojízdná laboratoř vybavena různými moderními technologiemi. Žáci šestých ročníků se zapojili do aktivit zaměřených na robotické pomůcky v praxi. Pro mnohé to bylo poprvé, kdy měli možnost pracovat s budoucími technologiemi přímo v praxi. Událost zdůraznila význam technologického vzdělávání a praktického přístupu k výuce. Žáci odcházeli nadšení a inspirovaní do dalších technologických dobrodružství.

Den Země

Dne 22. 4. 2024 naše škola uspořádala projektový Den Země. Na 2. stupni byl program zaměřen na téma sovy. Devátáci si pro své mladší spolužáky připravili deset úkolů. Kromě sportovních aktivit jako skákání v pytli, chytání míčků a překonání překážkové dráhy na ně čekaly i vědomostní a logické výzvy.

Žáci 1. stupně se vypravili do přírody za poznáním a dobrodružstvím. Cílem jejich výpravy byla Veverská Bílýška a její blízké okolí. Každá třída měla připravený svůj program, podle kterého pak děti pracovaly v malých skupinkách a objevovaly tajemství jarní přírody. I přes chladné počasí považujeme Den Země za vydařený.

Školní divadelní představení Nezbedná pohádka

Dne 17. 5. se po měsících příprav a pilného zkoušení uskutečnila premiéra Ladovy Nezbedné pohádky. Členové dramatického kroužku společně s pěveckým

sborem vytvořili ojedinělé představení protkané moderními prvky, tanečními a pěveckými čísly. Tento kus byl obtížný na rychlé střídání scén a na plynulý přechod pěveckých a hereckých čísel. Děti se náročných režisérčiných představ zhostily na jedničku a určitě si odnesly plno jedinečných a neopakovatelných divadelních zážitků. Příští rok tedy zase na viděnou s novým počinem.

Srdce s láskou darované (školní družina)

„Správně vidíme srdcem. Co je důležité, je očím neviditelné,“ říká liška ve slavné pohádce Antoina de Saint-Exupéryho. S radostí jsme se zapojili do již 10. ročníku celostátního projektu Srdce s láskou darované. Tentokrát jsme do soutěže vytvořili objímající srdíčkový strom. Srdíčka jsme si předem připravili mramorovací technikou. Tento soutěžní obraz s názvem „Srdíčkový strom pro andělskou babičku“ jsme předali paní Janě Váňové za všechno co dělá pro lidi a přírodu.

Vítání jara (školní družina)

Vítání jara je starý lidový zvyk a také tradiční celodružinová akce. Ústředním prvkem je slaměná figura oblečená v ženských šatech, známá pod četnými jmény jako Morena, Morana, Mařena, Smrtka. V pátek, kdy jsme se v družině loučili se zimou a přivolávali jaro, slavila svůj Světový den VODA. To se stalo dobrou příležitostí si připomenout, jak důležité je neustále vodu ochraňovat. Naše dvě Moreny tak vyměnily svůj šat a vznikaly z různých kusů starého pečiva. Aby nám šlo tvoření dobře od ruky, zazpívali jsme si několik lidových písniček. Píseň Travička zelená jsme zpívali s doprovodem flétny. Moreny jsme hodili z mostu do řeky Svratky a dívali se, jak plují po vodě. Za malou

chvíli se o naše eko Moreny začaly velice zajímat kačeny. Na závěr nechybělo společné tancování.

Slet čarodějnic a čarodějů (školní družina)

V pátek dne 26.4. 2024 se uskutečnil Slet čarodějnic a čarodějů. Setkání ve škole Čar a kouzel, kterou založil čaroděj Kryšpín Ruchus, jsme zahájili představením čarodějnického pedagogického sboru a žáků – mladých čarodějů. Po rozcvičení správné čarodějné obličejové mimiky bylo provedeno důležité měření nosů speciálním měřákem. Následovalo zdokonalování obratnosti a zručnosti například v letu na koštěti pozpátku, hodů příšerek do doupěte, přenášení bradavic na lžičce apod. Zkouška odvahy spojená s ochutnávkou žrádelníčku přinesla několik překvapení nejen pro chutové pohárky. Nechybělo občerstvení čarodějnickými prsty s mandlovými drápy a jako hlavní chod byla připravena skvělá pochoutka – žabí stehýnka s krvavou příchutí. Závěrečný zpěv oblíbené písně Pět ježibab a také divoký tanec v rytmu Saxany nás skvěle naladil k dalšímu čarodějnickému vzdělávání.

Týden pro rodinu (školní družina)

V pátek 10. 5. 2024 jsme společně odstartovali 16. ročník TÝDNE PRO RODINU. Hned v úvodu musíme poděkovat všem rodičům, sourozencům i prarodičům, kteří v tento den přišli do družiny a byli odhodláni si vyzkoušet různé aktivity, a to bez ohledu na věk a fyzické schopnosti. Na připravených stanovištích v jednotlivých odděleních si rodinky vytvářely stavby ze stavebnice Kapla, projížděly se na šlapadlech, přemýšlely nad rébusy, společně vybarvily srdce pro

rodinu, prověřily čichové buňky při určování koření, při skoku z místa vybraly nejlepšího rodinného skokana a zkusily nezasukovat si ruce či nohy při pohybu podle daných stop. Na zahradě se největšímu zájmu těšila chůze na chůdách, skok v pytli, hod na cíl, práce s padákem a míčky či slalom s papírovou koulí. Doufáme, že si společně strávený čas všichni užili, získali nové poznatky, dojmy, zážitky a možná i inspiraci pro rodinnou zábavu a pohodu.

kolektiv zaměstnanců ZŠ

Malování na kamínky

Možná jste si při procházce městem všimli, že se najeďnou na nečekaných místech objevil barevný kamínek. Na tomto projektu pracovaly naše děti a s velkým nadšením kamínky vybarvovaly a zdobily. Cílem bylo udělat kolemjdoucím radost, vyvolat úsměv na tváři a pohladit po duši. Děti se opravdu velmi snažily a pracovaly s myšlenkou, že kamínky rozmístí v okolí školky. Zároveň si vlastně uvědomily, jak je důležité se umět o radost podělit s ostatními. Pokud jste kamínek zahlédli a zpříjemnil vám procházku, máme společně s dětmi velkou radost.

Ponožkový den

Ve čtvrtek 21. 3. 2024 se naše školka zapojila do Ponožkového dne neboli Světového dne Downova syndromu. Všechny děti včetně zaměstnanců školy i někteří rodiče si nasadili na každou nožku jinou ponožku a podpořili tak lidi s touto diagnózou.

Den vody, 22. 3. 2024 - exkurze do čističky odpadních vod

S dětmi jsme tento den navštívili čističku odpadních vod. Pan místostarosta Pavel Novotný nás provedl po venkovním areálu čističky, kde si děti mohly prohlédnout čisticí nádrže – od nejspinavější po tu nejčistší. Děti zajímalo, odkud se voda tak zašpiní a jak dočteče do čističky. Doptávaly se i na další zvědavé otázky, které je zajímaly. Je dobře, že děti tento proces čištění zajímal a že mohly samy na vlastní oči vidět, jakou dobrou práci nám všem čistička odvádí.

Zábavné pokusy

Všichni si určitě nejlépe pamatujeme to, na co si můžeme sáhnout, vyzkoušet a vidět na vlastní oči. Proto dětem připravujeme různé jednoduché pokusy, které vždy souvisejí s aktuálním tématem, které probíráme. Před Velikonocí děti nechaly rozpustit v octu vaječnou skořápku, aby si pak osahaly gumové vajíčko, při probírání nemocí děti zahrnaly bacily kapkou jaru ve vodě s rozsypaným pepřem a ke Dni Země děti objevily tajemství vzlinavosti tekutin, kdy nám do prázdných nádobek přetekla barevná voda za pomoci papírového ubrousku a vytvořila nový barevný odstín. Všichni už se těšíme, až se zase pustíme do dalšího experimentu.

Mateřská škola v divadle Radost

Dne 2. 4. 2024 jsme se s dětmi z mateřské školy po roce opět vydali do jednoho z brněnských divadel, tentokrát do divadla Radost, abychom shlédli představení Příběhy králíčka Péti.

Již předtím jsme si ve školce povídali o tom, jaká pravidla je vhodné v divadle dodržovat, jak ocenit umělec-kou práci herců a respektovat ostatní diváky.

Během představení se děti smály, povzbuzovaly postavy na jevišti a aktivně se zúčastnily interakcí s herci.

Celý výlet do divadla byl nejenom zábavou, ale i skvělou příležitostí objevovat umění a kulturu.

Včelař v MŠ

V polovině dubna k nám do mateřské školy přijel včelař, aby dětem povyprávěl o včelách a také jim je ukázal. Děti se dozvěděly, jak včely vypadají, co všechno potřebují k životu v úlu a jak v úlu pracují.

Mohly si také vyzkoušet včelařské pomůcky – rukavice, klobouk, smetáček. Včelař jim ukázal živé včely v úlu, které děti pozorovaly přes sklo. Vyprávění o včelách se dětem velmi líbilo.

Den země – 22. 4. 2024

V naší mateřské škole jsme oslavili Den Země, svátek naší planety. S dětmi jsme si připomněli, proč je důležité o ni pečovat, jak vhodně nakládat s odpady a třídit je, jak se starat o rostliny a zvířátka.

Děti se seznámily s glóbusem, učily se pracovat s dětským atlasem a třídily odpad do správných popelnic. Také prožívaly radost z pohybových her a písní k dané tematice. Vydali jsme se do přírody na EKO vycházku, při které jsme čistili okolí od odpadků a také jsme pozorovali broučky, stromy a rostlinky. Děti si tak na základě vlastních prožitků vytvářely kladný vztah k přírodě a okolí.

Den čarodějnic

Dne 30. dubna 2024 jsme v naší mateřské škole oslavili čarodějnický den, který byl plný magie a kouzel. Všechny paní učitelky se vystrojily do čarodějnického. Některé paní učitelky zvolily kostým, paruky anebo použily košťata či klobouky.

Při příchodu dětí do školky jsme děti přivítaly a byly jsme velice rády, že děvčata i chlapci použili také čarodějnické kostýmy. Společně jsme si zapívali a připomněli písničku Saxana z Dívky na koštěti. Během dne jsme tancovali na dané písničky a zároveň jsme kouzlili a vyráběli různé lektvary. Na školní zahradě byla připravena stanoviště, na kterých děti plnily dané úkoly. Děti nejvíce bavily hry, které byly spojené s čarodějnickou tematikou jako např. podlézání koštěte nebo hledání pokladů, které ztratila paní čarodějnice.

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÁ ŠKOLA VEVERSKÁ BÍTÝŠKA

Hudební obor

V průběhu školního roku jsme pořádali velký počet vystoupení pro rodiče, veřejnost, pro děti z mateřských škol i žáky I. stupně základních škol. Koncerty byly tematicky zaměřené (např. Pohádkový večer, Koncert rodných týmů, Děti hrají dětem), celoškolní, na kterých vystupovali žáci všech nástrojových skupin, a také oborové, na kterých každé studijní zaměření připravovalo celovečerní program. Mezi výjimečné události každoročně patří absolventské koncerty. V letošním roce jsme

Tento slunečný čarodějnický den jsme si všichni velice užili a nejvíce nás, paní učitelky, potěšilo, že děti odcházely domů s úsměvem a čarodějnickým vysvědčením plným jedniček.

Den otevřených dveří v mateřské škole

Ve dnech 2. 5., 3. 5., 6. 5. a 7. 5. mohli rodiče se svými ratolestmi navštívit naši mateřskou školu. V těchto dnech se zde totiž uskutečnil den otevřených dveří. Příchozí se mohli podívat do prostor školy na obou pracovištích, jak Pavla Perky, tak na Zábíteš. Všichni měli možnost vidět prostory, zázemí, děti se mohly zapojit do hry... Rodičům jsme poskytli veškeré informace, které se týkaly provozu, chodu MŠ a zápisu.

Vystoupení ke dni maminek

*„K čemu jsou holky na světě?
Aby nás měl kdo pohladit
a vyprávět nám pohádku.
Proto jsou tady maminky,
aby náš svět byl v pořádku.“*

Dne 14. května 2024 proběhlo v jednotlivých třídách mateřské školy vystoupení pro maminky u příležitosti oslavy svátku všech maminek.

„Maminka je tím nejbližším a nejdůležitějším člověkem pro každého z nás. Je důležité umět maminkám poděkovat za všechnu lásku a péči, kterou nám věnovaly a věnují. Každý by si měl na své blízké udělat čas a vážít si společně strávených chvil.“

V programu zazněla spousta písniček jak lidových, tak moderních, básniček, dramatizace pohádek, tanečků... Zkrátka to, co si děti z jednotlivých tříd pro rodiče připravily. Myslím, že to byl pro všechny příjemný relax a zážitek.

kollektiv zaměstnanců MŠ

pořádali dva koncerty, na kterých vystoupili absolventi I. a II. stupně. V příjemné atmosféře zaplněného sálu ZUŠky zazněly skladby vážné i populární, sólové i v souborových uskupeních. K úspěšnému završení hudebního vzdělání blahopřejeme našim absolventům i jejich učitelům, kteří je po dobu studia provázeli. V letošním školním roce ukončili studium v hudebním oboru tyto žáci:

absolventi II. stupně

Kamila Konečná, Ludmila Trnavská – hra na flétnu

Filip Dvořáček – hra na kytaru

Libor Procházka – hra na elektrickou kytaru

absolventi I. stupně

Anna Kondrová, Mariana Kučírková, Matyáš Hustý – hra na klavír

Kateřina Strachoňová – hra na violoncello

Antonia Sofia Bustos – hra na housle

Ondřej Vévoda – hra na bicí nástroje

Milí absolventi, přejeme vám, ať vás hudba provází po celý život a je pro vás stále zdrojem radosti a inspirace.

Úspěchy žáků v soutěžích

Blahopřejeme našim žákům k vynikajícím úspěchům, kterých dosáhli v soutěžích.

Kapela **Beatýška Crew** (ped. vedení Vladimír Mícenko), která spolu hraje druhým rokem, předvedla na soutěži ve Svitavách na Svitavském komoření parádní výkon a získala stříbrné pásmo. Kryštof Kudláček (ped. vedení Cindy Stehlová) obdržel Ocenění poroty za frázování sólové kytary.

Krajského kola soutěže základních uměleckých škol v jazzových orchestrech a tanečních souborech, které se konalo v ZUŠ Zbyňka Mrkose v Brně, se zúčastnily dvě nové fungující kapely – **Parta z jedné třídy** (ped. vedení Žaneta Vítová) a **The Beatýška** (ped. vedení Filip Zázvorka). Obě získaly bronzové pásmo.

Nejstarší žákyně tanečního oboru ze třídy Michaely Hosové se ve středu 8. května 2024 vydaly do Brna na taneční soutěž Semifinále MiA Dance Festival. Tato soutěž je mezi tanečnicemi velmi oblíbená a je určená amatérům i profesionálům. Děvčata předvedla choreografii Orient. I přes nervozitu a trému před porotou a přeplněnou tribunou diváků obsadila 1. místo, získala pohár a zlaté medaile.

Taneční obor

Ve středu 29. května se konalo v kulturním domě Závěrečné vystoupení tanečního oboru. Letošním tématem bylo čtvero živlů – oheň, vzduch, voda, země. V programu se představily všechny žákyně od nejmladších po nejstarší a také absolventka I. stupně taneční tvorby Elen Rašková, která si pro svůj absolventský výkon zvolila píseň Hradišťanu Modlitba za vodu. Celé vystoupení bylo zakončeno ohnivým kankánem.

Výtvarná tvorba

Ke Dni matek připravili žáci maminkám dárek: květinové kytice. Kresby, malby a další výtvarné práce si můžete prohlédnout ve foyer a v oknech základní umělecké školy. Závěrečná vernisáž žáků výtvarné tvorby s výstavou absolventských prací Natálie Pirochtové se bude konat v pondělí 17. června 2024.

Těšíme se na vás na některém z našich plánovaných vystoupení.

17. června Klavírní koncert, začátek v 18:00, sál ZUŠ

18. června Koncert bicí třídy, začátek v 16:00, Zahrádka U Palce, Tišnov

Přejeme všem čtenářům Zpravodaje a příznivcům základní umělecké školy krásné léto se spoustou příjemných zážitků.

zaměstnanci ZUŠ

Papežský nuncius navštívil Veverskou Bítýšku

V neděli 19. května letošního roku, na slavnost Sestlá- ní Ducha svatého navštívil kapli Matky Boží na Veveří a předsedal slavnostní liturgii papežský nuncius v České republice, arcibiskup Mons. Jude Thaddeus Okolo.

Mše se zúčastnilo asi 200 věřících, menší část uvnitř kaple, větší část na prostranství před kaplí, kam byl přenášen zvuk i obraz. V úvodu bohoslužby nuncia přivítal místní farář ThLic. Marek Hlávka a také starosta Veverské Bítýšky Ing. Lukáš Zavadil. Mši svatou sloužil pan nuncius v češtině. V kázání vzpomněl na svoji návštěvu Diecézního muzea v Brně, kde minulý rok viděl originál obrazu Madony z Veveří, líčení tohoto pro něj hlubokého zážitku nás velmi zasáhlo. Bohoslužbu velmi krásně doprovodil chrámový sbor. Na závěr mše svaté farnost panu nunciovi věnovala reprodukcí obrazu Madony z Veveří a také liturgický ornát s tímto

motivem. Po skončení mše bylo připraveno pohoštění ve farním centru ve Veverské Bítýšce. Návštěva pana nuncia byla pro všechny účastníky velkým povzbuzením a jsme za jeho přítomnost mezi námi vděční.

ThLic. Marek Hlávka, farář

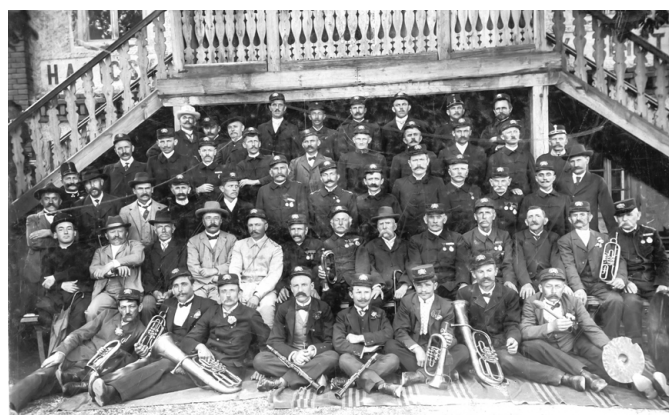
Historie a současnost dobrovolných hasičů v Bítýšce

Sbor si nadělí v roce 145. výročí založení nové zásahové vozidlo.

Dobrovolný hasičský spolek byl ve Veverské Bítýšce založen 24. dubna 1879 při příležitosti oslav stříbrné svatby císaře Františka Josefa I. a císařovny Alžběty. V den 25letého jubilea císařského sňatku svolal starosta Josef Pallas slavnostní schůzi celé obce a oznámil, že na přání obyvatel bude týž den protokolárně založen hasičský spolek. Přítomných 51 sousedů, kteří zastupovali 60 gruntů, schválilo založení spolku tak prospěšného a pro obec užitečného a věnovalo obnos 500 zlatých (nájem z honitby) na zakoupení hasičských potřeb. Další příspěvky byly později vyprošeny z různých stran. Dne 26. října 1879 se přihlásilo 29 výkonných členů, mezi nimi 9 hudebníků. Pro všechny byl objednan stejnokroj. (zdroj Paměti panství Veverského, K. Eichler 1891).

Stanovy a řád sboru hasičského schválené obecním výborem obce byly potvrzeny výnosem c. k. moravského místodržitelství č. 8693 ze dne 20. května 1880. Stanovy byly vyhotoveny na základě požárního řádu ze dne

5. dubna 1873 a jednotu podle nich spravovali starosta, náčelník nebo jeho náměstek a výbor. V roce 1894 byla postavena hasička, která byla po dlouhou dobu centrem společenského života v obci. V přízemí byla

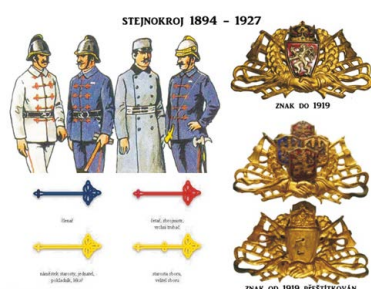

Hasičský sbor a kapela v roce 1911

Hasičská stříkačka, rok 1926

uskladněna hasičská stříkačka a jiné hasičské nářadí a dále se zde nacházel byt obecního bubeníka. V poschodí byl sál, který sloužil pro pořádání plesů, hraní divadelních představení, jako schůzovní místo obecního zastupitelstva i pro tělocvičné aktivity později vzniklého Sokola. Stará dřevěná hasičská stříkačka ani nově zakoupená stříkačka od Hillera z Brna z roku 1888 nevyhovovaly, a proto byl v roce 1926 pořízen nový motorový stříkací stroj od firmy Hřček a Neugebauer Brno za 36 000 Kčs. Za druhé světové války byla budova těžce poškozena dělostřelbou a leteckým bombardováním, takže musela být v roce 1945 stržena. Hasička se nacházela v místě, kde je dnes parkoviště u hospody U Kocourků. Nová hasičská zbrojnice byla postavena v roce 1948 na školním dvoře.

Staré uniformy

V současnosti má zásahová jednotka 20 aktivních členů. Personální obsazení je následující: jeden velitel jednotky, čtyři velitelé družstev, kteří velí jednotce v místě zásahu, zastupují velitele jednotky, tři strojníci, kteří obsluhují techniku při zásahu, jeden hasič mající funkci zdravotnického záchranáře a jedenáct dalších hasičů.

V roce 2023 jednotka zasahovala u 41 mimořádných událostí v hasebním obvodu Veverská Bítýška, kam spadá katastr našeho města a na základě veřejnoprávní smlouvy i katastr obce Hvozdec. Jednalo se o následující události: 28× technická pomoc (z toho 12× předlékařská pomoc AED, 10× spadlý strom, 6× likvidace obtížného hmyzu), 6× požár, 3× ostatní pomoc – dovoz vody, čištění kanalizace a 4× planý poplach – jednotka nezasahovala. Jednotka disponuje třemi zásahovými vo-

Prapor naší jednotky

Cvičení

zidly: 1× CAS 25/2400/400 Mercedes Unimog, 1× CAS 8/7000/o Škoda 706 a 1× DA-L1Z Ford Tranzit. Dále má jednotka k dispozici 1× přívěsný vozík na přenosnou stříkačku PPS-12 a 1× přívěsný nákladní vozík na technické zásahy. K další výbavě jednotky patří 3× kalové čerpadlo, řetězová motorová pila, 2× elektrocentrála a vysavač na hmyz. V loňském roce byl schválen nákup nového zásahového vozidla, které bylo vysoutěženo

Zásahové vozidlo Tatra 815

centrálně na úrovni státu. V letošním roce bude totožné vozidlo dodáno dalším cca 20 jednotkám. Jedná se o Tatra T815 6x6, včetně požárního příslušenství. Cena je 11.057.970 Kč. Ze státní dotace bylo získáno 5.700.000 Kč. Při příležitosti dodání nového vozidla bude uspořádáno jeho představení pro občany s doprovodným programem.

V závěru si dovoluujeme poděkovat všem aktivním členům za podíl při zásazích, a to zejména třem s největší účastí. Jsou to Ladislav Celbr (27× účast na zásahu), Michal Vejrosta (17× účast na zásahu) a Josef Brychta (16× účast na zásahu). Všichni členové odpracovali mnoho BEZPLATNÝCH hodin při opravách hasičské zbrojnice a údržbě věcných prostředků, které jsou v majetku města.

Vlastimil Valášek, Tomáš Vejrosta

Poznámka redakční rady:

Pro zájemce o hasičskou historii je nejbližší otevřené hasičské muzeum v Oslavanech na zámku (Zámecká 1, Oslavany 664 12)

KVĚTEN, ČERVEN, ZÁŘÍ

So, Ne, svátek: 9–17 h (poslední vstup v 16 h)

ČERVENEC, SRPEN

Út, St, Čt, Pá: 10–16 h (poslední vstup 15 h)

So, Ne, svátek: 9–17 h (poslední vstup v 16 h)

Hasičské muzeum si návštěvníci procházejí sami, po domluvě předem lze domluvit průvodce (nejlép větším skupinám). Vstupné: dospělí 100 Kč; děti a důchodci 50 Kč. Po telefonické domluvě lze muzeum navštívit i mimo otvírací dny. Kontakt p. Kališová: 725 583 950.

Hurá na kroužky a tábory s Veverkou

MÁTE DOMA VÝTVARNÍKA? BAVÍ VÁS KERAMIKA?

V tom případě HURÁ NA KROUŽKY! Přihlašování na školní rok 2024/2025 jsme spustili 1. června. Na pobočce Veverka najdete tvořivé kroužky pro nejmenší, školáky i dospělé.

VYŘEŠTE PROGRAM NA LÉTO BĚHEM PÁR KLIKUTÍ

Zatímco přihlašování na kroužky začíná, to na tábory se chýlí ke konci. Tak pokud ještě tápete s programem na léto, neváhejte a pošlete přihlášku. Poslední volná místa čekají právě na vás. Zkuste třeba:

POBYTOVÝ TÁBOR: Návrat kapitána Hooka

| 13.–20. 7. | 9–13 let

PŘÍMĚSTSKÝ TÁBOR: Výtvarné putování do bájného Eldorada

| 26.–30. 8. | 6–12 let

Přihlásit se můžete na www.helceletka.cz.

Čarodějnické odpoledne

Jen díky vám jsme se mohli na konci dubna přenést do kouzelnické školy a zažít krásné odpoledne na Ostrůvku. Přálo nám počasí, panovala výborná nálada a čarodějnice a čarodějové tak mohli prověřit kouzelné schopnosti všech hráčů. Děkujeme, že jste přišli!

Eva Heroudková

Pozdrav z louky u hájovny

Louka se má čile k světu. Bez odborných zásahů a údržby by se neobešla, bez zásahů neukázněné mládeže však ano. Občas někdo ulomí větvíčku ze stromku, jiný odnese tabulku s názvem stromu, hoši na terénních motorkách ničí pískové chodníky, lavičky v altánu jsou neustále pošlapané zablácenými botami, také kdosi počmáral jeden stůl černou fixou, další posprejoval jednu z naučných tabulí. Na veřejném ohništi lze opéct špekáčky nebo něco jiného, není však stavěné na velkou vatra. Ani svým rozměrem, ani blízkostí lesa. Pokud má někdo v plánu večerní posezení u ohně, měl by si předem za bílého dne po okolí nasbírat suché dřevo, které bude hořet. Syrové dřevo vážně nehoří. Bylo by také vhodné, aby ti, co se večer bavili, přišli druhý den a okolí ohniště uklidnili od odpadků a úlomků dřeva. Po vás přijdou jiní, kteří chtějí mít také příjemné prostředí a ne smetiště. A při sečení trávy by mohly dřevěné úlomky sekačku poškodit. Ze stejného důvodu také prosíme majitele psů, kteří svým miláčkům hází klacky k aportování, ať dbají na odklizení nebo ať jim je tam nehází.

Plánovaná výsadba stromů je téměř dokončena, zbývá jen pár kusů. Pavel a Irena Králíkovi už zdarma zasadili všechny druhy stromů, které vypěstovali ve své lesní školce. Za to jim patří velké poděkování. Tabulky s označením stromů jsou postupně doplňovány. Při pravidelném sečení travnatého porostu, průběžným zaléváním stromků a ohleduplným chováním návštěvníků k vybavení bude nám všem louka poskytovat příjemně strávené chvíle v přírodní lokalitě nedaleko centra města.

Jana Váňová

Mladí rybáři soutěžili na rybníku v Dolních Loučkách

Pro nové i pokročilé malé rybáře se na přelomu května a června konají rybářské závody na rybníku v Dolních Loučkách. Pěkné ceny obdrží nejen vítězové, ale každý účastník si odnese domů nějakou maličkost. Tato činnost probíhá pod záštitou Rybářského svazu Veverská Bítýška a Dolní Loučky. Letos proběhl už 10. ročník rybářského závodu, kterého se zúčastnilo dvacet pět dětí. Letošním nejlepším rybářem se stal Šimon Lajcman, který získal nejvíc bodů a chytil největší rybu. Na druhém místě se umístil Martin Konečný, třetí místo obsadil Michal Špaček a čtvrtým v pořadí se stal Martin Kozelek. Každý rok na podzim začíná ve Veverské Bítýšce rybářský kroužek. Děti se scházejí v klubovně na Ostrůvku, kde se učí rybolovným technikám, poznávat ryby a živočichy v okolí vod. Svě znalosti zhodnotí u rybářských zkoušek.

Jiří Konečný

Setkání NA PRKNECH 2024

Festival jsme zahájili vzpomínkou na dvorního režiséra našeho divadla, Pavla Vašíčka, od jehož smrti uplynulo už 10 let, a letošní novinkou – hrou *Tři banánové krabice*. Také jsme oprášili pohádku *O čertovi*, ovšem v novém obsazení a s novými kostýmy.

Na Setkání byla k vidění představení souborů z blízkého i dalekého okolí, nově začínajících i dlouho zavedených. Na výběr byl muzikál, komedie, autorské představení, pohádky i něco k zamyšlení. Celkem se na prknech objevilo 9 představení, 8 souborů, 101 účinkujících, z toho 61 dospělých a 40 dětí, a snědlo se nespočet palačinek z 10 kg mouky. I přes nepříliš příznivé počasí přišlo téměř 500 diváků, u kterých nejvíc zabořovala *Nezbedná pohádka* naší Základní školy Veverská Bítýška a hned v závěsu muzikál *Krvavá Henrietta* Divadla Stodola.

Děkujeme všem divadlům a divákům za přízeň a nezapomenutelnou atmosféru a Městu Veverská Bítýška za podporu.

Klára Ševčíková

NA SOUTOKU

Petr Groh

narozen 30. 12. 1944 ve Veverské Bítýšce
výtvarník, malíř, kreslíř a řezbář

VÝSTAVY: *Klub přátel výtvarného umění v Tišnově* (1982), *Foyer kina Scala, Brno* (1982), *Výstavní síň Královopolské strojírně, Brno* (2000), *Jamborův dům, Tišnov* (2004), *Galerie Olomouc* (2006), *Galerie Rozkvět, Brno* (2007), *Synagoga Lomnice* (2008), *Galerie Mikulov* (2008).

LITERATURA: *Od Veveří k Pernštejnu: slovník výtvarníků* od Miroslava Pavlíka

Letos na jaře jsem konečně oslovila Petra Groha, abych ho přiměla zavzpomínat.

Píši o našem rodákovi. Naše město se rozrostlo nejen rozlohou, ale i počtem obyvatel. Mnozí z našich spoluobčanů vlastně ani netuší, koho potkávají. Musím přiznat, že při přečtení data narození jsem byla opravdu překvapena. On totiž letos v prosinci oslaví 80. narozeniny. Tato informace je důvodem, aby se ve Veverské Bítýšce konala výstava jeho celoživotního díla. Nabízí se možnost uspořádat vernisáž během srpnových Dnů našeho města. Seznámila jsem naši kulturní komisi se zjištěnými údaji a ta zvolila datum 30. 8. 2024. Je to pátek.

Jak jsem vlastně toho skoroosmdesátníka poznala? No... je to již pár desítek let, co jsem zahlédla staršího (než já) kluka, který spěchal po protějším chodníku našeho kamenného mostu. Tehdy již studoval Petr Groh na uměleckoprůmyslové škole v Brně. Pod paží měl velkou

černou složku. Copak asi obsahuje, napadlo mne tehdy. Až po mnoha letech jsem měla možnost v Petrově ateliéru zhlédnout i tvorbu z dob studií.

Petře, jak Tvoje cesta za uměním vlastně začala?

Narodil jsem se ve Veverské Bítýšce. V malém domku Na Bílém potoce... Šanghaji. Bylo nás tam plno, babička s dědečkem, rodiče s dvěma staršími bratry a já. Pamatuji se, že když jsem chtěl mít svůj... jenom svůj prostor, tak jsem si vlezl pod stůl v kuchyni. Nejstarší zážitek je vzpomínka na dílnu pana Králíka... ta omamná vůně ohoblovaného dřeva... snad i ta přispěla k mému rozhodnutí pracovat se dřevem. Dřevořezba a malování obrazů mne bavily od mládí.

Čas dětství... neskutečná volnost pohybu venku. To vše probudilo můj obdiv a lásku k přírodě. Můj tatínek patřil ve své době k uznávaným fotografům. Získal řadu ocenění na výstavách ve světě a jeho tématem byla hlavně příroda. Na své cesty při hledání motivů mne bral často sebou a učil mne si jí všímat. Stala se

mi častým motivem k výtvarnému zpracování.

Na základní škole jsem navštěvoval výtvarný kroužek, který vedl pan učitel Kašparec. Moje práce ho zaujaly a doporučil mi, abych se přihlásil ke studiu na Střední uměleckoprůmyslovou školu v Brně. Složil jsem talentové zkoušky a byl jsem přijat. Studium jsem ukončil v roce 1964.

Po základní vojenské službě jsem nastoupil, jako vedoucí propagace, do TOS Kuřim.

V roce 1992 jsem se osamostatnil. Zrealizoval jsem sítotiskovou dílnu a společně s dcerou Kateřinou jsme prováděli na plotru reklamní práce. Tím jsem si zajistil jistotu výdělku pro rodinu. Tyto aktivity nijak neomezily moji tvorbu. Vznikaly volné plastiky, samostatné subjekty a olejomalby.

Další projekty, které vznikaly během času: spolupráce s německou firmou dodávající vybavení do hotelů a restaurací – jednalo se o výtvarné zpracování předmětů užívaných při stolování a provozu firem včetně zhotovení jejich originálu; spolupráce s firmou Čokoládovny Fikar v Kuřimi – návrhy adventních kalendářů a obalů, zhotovení potisku sítotiskem; kreslené vtipy do Rovnosti a Ahoje.

Ohlédnutí...

Se dřevem pracuji více než 50 let. Snad první věc, kterou jsem vytvořil... byla vařeka pro maminku. O mé pracovitosti a počáteční nešikovnosti svědčí řada jizev na ruku... ale „přežil jsem“.

Mít výtvarný talent a manuální zručnost není rozhodující. Důležitá je vytrvalost, která časem přiměje ruce a myšlenky ke spolupráci při realizaci díla.

Události a život kolem mne moji tvorbu silně ovlivňují.

V případě řezby se mění i způsob zpracování, barvení a konečná úprava. Každé dřevo je jiné... záleží na stáří stromu a místě, kde vyrostl. Rovněž na části kmene, kterou zvolím ke zpracování. Pracuji převážně s lipovým, olšovým, dubovým a někdy s ořechovým dřevem.

Zvykl jsem si, že zaznamenávám do deníku náměty, které se objevují nashodile během dne... a třeba i v noci. Nejlepší nápady a představy mám v polospánku, ale nedaří se mi je vždy zrealizovat do detailů. Při práci se často původní představa ztrácí... je ovlivněna např. kvalitou dřeva, které použiji a jeho vlastnostmi (kresbou nebo případnou vadou). A tak původní velké očekávání se vzdálí daleko od záměru.

Potom zbývá jedině: pustit se do nové věci a doufat, že TO nové se podaří udělat lépe.

A tak stále dál a dál!

Přesto všechno mé pochybování mi práce se dřevem a realizace mých představ stále přináší radost... je pro mne drogou... se kterou se musím prát.

Petře, žiješ v domě, který jste s manželkou Slávkou vytvořili v místech, kde jsi prožil dětství... u potoka, kde jsi chytil první rybu... z okna ateliéru vidíš na lesní svah nad náhonem – místo dětských her. Těšíš se z rodiny syna Tomáše a dcery Katky. Jsi dědečkem šesti vnuček, které společně s babičkou vítáte v domě u potoka, který je opravdovým domovem Vás všech. Prožíváš život, který je naplněn prací a láskou... patříš mezi šťastné lidi... a můžeš za to jedině Ty... Díky.

Zavzpomínání zapsala: Ilona Coufalová, kronikářka města Veverská Bítýška, květen 2024

JUDr. Michael Ekstein (druhá část)

Vypuknutím druhé světové války se plně „otevřela Pandorařina skříňka“ nenávisti a zla jednoho neuznaného malíře s knírkem pod nosem. Je nepochopitelné, jak tomuto zlu, usazenému kdesi na dně duše lidské rasy, podlehl vzdělaný a civilizovaný národ. Výsledkem byla doba způsobující katastrofy v myslích a životech celého světa. Dějiny píší příběhy jednotlivých lidí a tyto příběhy by neměly být zapomenuty. Vydávají varování i naději, že zlo v nás je možné porazit!

Po vynuceném rozvodu s Michaellem Eksteinem si Antonie vzala opět své dívčí příjmení Messnerová. Na její majetek, zděděný po adoptivních rodičích Blochových, byla uvalena nacistickými úřady nucená správa. Její adoptivní otec Leopold Bloch byl židovského vyznání. Antonie se na rady právníků snažila zachránit alespoň část rodinného majetku, aby tím zabezpečila sobě a dětem přežití této zlé doby. Michael se se svými dětmi už nemohl stýkat, s bývalou manželkou se ale potajmu setkával ve vypůjčených bytech a byli spolu neustále i v písemném styku. Přes všechny tyto těžkosti se Antonie snažila svým dětem zajistit láskyplné dětství, což je vidět z filmů, které natáčela jak v Brně, tak ve Veverské Bítýšce – <https://collections.ushmm.org/search/catalog/irn718943>.

Nepochopitelná mašinerie „konečného řešení“ se obludně rozjížděla Evropou. Již v červenci 1939 byl do Prahy povolán Adolf Eichmann, aby zde po vídeňském vzoru vybudoval Ústřednu pro židovské vystěhování (Zentralstelle für Jüdisches Auswanderung). Tento úřad měl „maskovat“ nehoráznou krádež židovského majetku a přitom vytvářet v majitelích iluzi, že jim bude tento majetek časem vrácen na takzvaných „nových územích“, kam budou přesunuti. Po dobytí Polska na podzim roku 1939 začali nacisté na obsazených územích vytvářet židovská ghetta, kam přemísťovali početnou židovskou populaci. V uzavřených ghettech panovaly nepředstavitelné podmínky, ale stále ještě byla obyvatelstvu podsouvána naděje, že nebude huře. Současně s ghetty budovali nacisté

na území okupovaného Polska koncentrační tábory určené k internaci a likvidaci svých odpůrců.

Vypuknutím Operace Barbarossa, tedy přepadením Sovětského svazu 22. 6. 1941, přestal už nacistický režim úplně skrývat svou hrůznou tvář. Na obsazených územích začaly speciální jednotky SS Einsatzgruppen masově vraždit. Dnes se tato kapitola holocaustu, toto až apokalyptické běsnění, nazývá „Šoa kulkou“. Uvádí se, že tímto způsobem bylo zlikvidováno 1,25 či 1,5 milionu Židů, tedy téměř jedna čtvrtina všech obětí holocaustu.

Dne 27. září 1941 přiletěl do Prahy Obergruppenführer Reinhard Heydrich a den nato se oficiálně stal zastupujícím říšským protektorem pro protektorát Čechy a Morava. Již brzo po jeho nástupu v listopadu 1941 začaly přípravy na zřízení terezínského ghetta. Pro přípravu budoucího ghetta využili nacisté židovskou náboženskou obec v Praze. Tvrdili jí totiž, že Terezín bude táborem, v němž bude židovské obyvatelstvo protektorátu internováno, ale nebude transportováno na Východ. Židovská náboženská obec tak velmi rychle zorganizovala první speciální transport do Terezína nazvaný Aufbaukommando (Komando výstavby), složený z 342 mladých mužů-řemeslníků. Ti měli za úkol připravit kasárna pro příchod velkého počtu lidí. Aufbaukommando přijelo do Terezína 24. listopadu 1941 a toto datum je považováno za termín založení ghetta Terezín. Civilní obyvatelstvo muselo Terezín opustit do 30. června 1942 a celá pevnost se stala jedním velkým vězením.

Téměř současně začaly do Terezína přijíždět transporty židovského obyvatelstva nejen z Čech a Moravy, ale i z Německa, Rakouska, Nizozemí, Dánska, později i Maďarska a Slovenska. Jen 2. a 5. prosince 1941 sem dorazily ve dvou transportech 2 000 židovských obyvatel Brna a okolí.

Město-pevnost, původně vystavěná pro asi 7 tisíc vojáků a obyvatel, se začala rychle plnit a nemohla uspokojit ani ty nejzákladnější potřeby internova-

wusste, dass es sich um entwendetes Gut
elte.

Nr.	Name:	Tr. Nr. :
III/2 315	Leinbach Sohe.indl	IV/6 761
IX/1 906	Holzstein K.the S.	IV/1 205
I/35 2821	Goldmann Bruno I.	I/31 2424
VI/2 297	Ekstein Dr.klon.	A1 226
o 899	Rieder Hugo	AkB 124
X/1 43	Nathan Emilie S.	VII/2 126
III/1484	Rothenberg Barb.S.	VIII/1420

Záznam v dokumentech Národního památníku Terezín

Terezín hřbitov ghetta

ných. Ghettu velela nacistická táborová komandantura v počtu asi 30 osob. Ta veškerou starost přenesla na židovskou samosprávu. Navenek se mělo ghetto jevit jako „židovské sídliště“, které si Židé řídí sami. Venkovní okolí Terezína střežili protektorátní čeští četníci. Město se tak stalo uzavřeným a přeplněným prostorem, jehož vězeňský život byl značně omezen zákazy a nařízeními. Nedostávalo se téměř všeho! Velký problém byl nedostatek pitné vody. Z počátku ghetta to bylo jen 20 litrů nekvalitní vody na osobu včetně hygieny, praní, WC, úklidu. Chyběla i kanalizace. Na jednu osobu se počítalo 1,4 m² vnitřního prostoru. Během prvního půlroku fungování ghetta sem bylo přepraveno na 40 tisíc osob. V tomto pro nás nepředstavitelném prostředí se začaly šířit nemoci. Jejich nejčastějšími oběťmi byli především staří lidé. Fungování ghetta bylo pro nacisty jen předstupněm „konečného řešení židovské otázky“. Tím konečným stupněm pak byla hrůzná „průmyslová likvidace“ obětí.

Ve vilové čtvrti Wannsee na okraji Berlína se 20. ledna 1942 konala porada o koordinaci a provádění „konečného řešení židovské otázky“. Svolał ji Reinhard Heydrich a zúčastnili se jí především vysocí úředníci významných ministerstev a úřadů, jejichž spolupráce byla předpokladem „úspěšného“ provedení „konečného řešení“ – tedy genocidy evropských Židů. Ta by měla podle Heydrichových představ postihnout celkem 11 milionů evropských Židů.

Předválečný úspěšný a pestrý život Michaela Eksteina se po okupaci a vypuknutí války změnil na přežívání ve strachu o jeho děti a rodinu. Jeho materiální a profesní zázemí v Brně mu bylo ukradeno, musel se spokojit s málem, ale stále se alespoň na dálku staral o své děti. Společně se svým svobodným bratrem Jakobem obývali místnost v bývalé Michaelově kanceláři a snažili se nepropadat malomyslnosti. Podobně na tom byli i jejich příbuzní z celé rozvětvené rodiny. V druhé polovině měsíce března 1942 dostal jeho bratr JUDr. Jakob Ekstein předvolání k transportu do Terezína. Z Brna odjel transportem Ad, jako číslo 332 dne 23. března 1942. Michaelův synovec Stefan Freudenfeld pak odjel následným transportem Ae dne 29. 3. 1942. V obou transportech bylo po 1 000 osob. V následujících dnech, na velikonoční neděli 5. dubna 1942, dostal i Michael předvolání do transportu směr Terezín. Den před tím, na Bílou sobotu, se naposled rozloučil se svou manželkou Antonií.

Transportní listiny byly roznášeny posly Židovské náboženské obce s datem a hodinou, kdy se má dotyčný dostavit na shromaždiště. Tímto okamžikem započalo několik následujících dní horečnatých příprav, vyřizování a chystání. Předvolání byla doručována zpravidla v noci, aby jejich adresáti byli zastížení doma. S obsílkou do transportu dostal každý předvolaný transportní čísla a na obci si musel vyzvednout množství návodů, informací, pokynů, vysvětlivek a dotazníků k vyplnění. Každá předvolaná osoba si mohla vzít zavazadlo o celkové váze do 50 kg. Do váhy zavazadla se započítávaly i příkrývky a jídlo na 5 dní, které si osoba brala jako příruční zavazadlo. Zavazadla mu-

JUDr. Michael Ekstein 1873–1942 Terezín

sela být označena přiděleným transportním číslem. V určený den se osoba určená k transportu musela dostavit na transportní shromaždiště. V Brně takové shromaždiště vzniklo v Černých Polích v budově školy na Merhautově ulici číslo 37, tehdy Senefeldergasse, bývalá městská odborná škola pro ženská povolání. Na tomto shromaždišti byli předvolaní tři dny a museli vypsat spoustu formulářů a prohlášení. Všechny byly v němčině, složité, mnohdy pro spoustu předvolaných nesrozumitelné. Postupně podle čísel byli lidé předvoláváni k různým stolům, kde transportní administrativní oddělení Židovské náboženské obce vyřizovalo všechny záležitosti spojené s odjezdem transportu. U jednoho stolu museli odevzdat klíče od bytu, u druhého potravinové lístky, jinde kmenové listy, jinde peníze, ostatní cennosti, jinde osobní doklady, jinde dotazníky a ostatní formuláře. Podpisem na příslušném prohlášení každý odevzdal svůj majetek ve prospěch vystěhovaleckého fondu. Z váženého člověka, soudce, majitele realit se tak JUDr. Michael Ekstein stal jen pouhým číslem 226!

Michael byl z Brna do Terezína odvezen transportem Ai ve středu 8. dubna 1942. Byl to poslední velký transport z Brna s 923 osobami. K vlakům byli určeni lidé převáženi od shromaždiště na Merhautově ulici zatemněnými tramvajemi. Vlaky s transportovanými byly vypravovány z brněnského hlavního nádraží, z první koleje, vždy v noci kolem půl čtvrté, aby nebudily pozornost. Pak směřovaly do vlakové stanice Bohušovice nad Ohří. Jak dlouho přeprava trvala a kdy do cílové stanice vlak dorazil, se dá jen předpokládat. Opět tak většinou bylo v noční době. Od nádraží pak šli transportovaní pěšky i se svými zavazadly tři kilometry do Terezína. Tam mohl Michael Ekstein tedy dorazit někdy kolem 10. dubna 1942.

*JUDr. Jakob Ekstein 1872–1942 Terezín
a PHMR Stefan Freudenfeld 1910–1944 Osvětim*

*Hanuš Landsmann
1898–1943 Osvětim*

*Juliana Landsmannová
1904–1943 Osvětim*

*Gustav Landsmann
1926–1943 Osvětim*

*Felix Landsmann
1930–1943 Osvětim*

Příchod do ghetta musel na deportované působit až obludně depresivně. Město-pevnost obehnaná hradbami a vodními příkopy, kanály, vojensky strohá, přeplněná. Nově příchozí byli podrobeni kontrole zavazadel, vše, co ještě mělo cenu, jim bylo většinou ukradeno. Muži, ženy a děti žili převážně odděleně a stýkat se mohli jen omezeně. Ubytování ve stísněných podmínkách na třípatrových hrubých postelích, téměř nemožnost soukromí, špatná strava a velmi omezená hygiena, to vše tělesně i duševně vysilovalo. Zvláště staré lidi. Jestli se Michael mohl stýkat s bratrem Jakobem nebo synovcem Stefanem, těžko říct. Jejich setkávání však bylo krátké. Bratr Jakob zahynul 4. července 1942, necelý měsíc po dovršení 70 let. Michael ho následoval 12. srpna 1942 v nedožitých 69 letech. Oba bratři byli pochováni na terezínském židovském hřbitově buď do jednotlivého, nebo společného hrobu. Hroby jsou opatřeny čísly bez jmen a snad se mně podaří dopátrat místo jejich posledního odpočinku. Takto podobně zahynulo v terezínském ghettu celkem 34 tisíc internovaných Židů.

O Michaelově smrti se dověděla jeho manželka Antonie zprostředkovaně již koncem roku 1942. Nechtěla však této zprávě věřit, tvrdila, že zprávy z ghetta jsou nevěrohodné a že je Michael určitě naživu a vrátí se. Tato víra jí dávala sílu, kterou chránila své děti – židovské míšence, jimž také hrozilo velké nebezpečí. Díky vývoji války však už nacistická zlovůle nedokázala plány na likvidaci i židovských míšenců uskutečnit. Do konce druhé světové války z Michaelovy rodiny zahynuli v Osvětimi synovec Stefan Freudenfeld, neteř Juliana, její manžel Hanuš, děti Gustav a Felix Landsmannovi a další příbuzní.

Celá tato apokalypsa, dnes nazývaná holokaust nebo židovský šoa, zničila životy 6 milionů lidí, kteří jako například Albert Einstein mohli dát lidstvu bohatství ducha, umu a krásy. O to více je zarážející nepoučitelnost mocných, třeba jednoho malého zahořklého bolševického agenta, kteří dokážou opět rozdmýchat nenávisť a zmar.

Děti Michaela a Antonie Eksteinových – dcera Michaela a syn Antonín – válku přežily, ale přišly o své strýce, tety, bratrance a další příbuzné. V potomcích Michaely a Antonína, jejich dětí Jaroslava a Pavla Kiliánových i adoptivního syna Antonína Eksteina – Juraje, žije rod Eksteinů dál. Ale to už je jiný příběh. Příběh rodiny, které i „poválečná svoboda“ přinesla další trápení a nespravedlnosti. Snad i tento příběh by stál za vyprávění.

MALÝ DOVĚTEK S OTAZNÍKEM

Při pátrání po osudu JUDr. Michaela Eksteina jsem našel v databázi obětí holocaustu v Národním památníku Terezín dvě jména, u nichž se uvádí poslední bydliště ve Veverské Bítýšce. Jde o Kláru a Edvarda Herschmannovy. Oba zahynuli v roce 1942 v Terezíně ve věku 69 let. Nenašel by se ještě někdo, komu by tato dvě jména něco říkala?

Děkuji za pomoc při pátrání zaměstnancům Národního památníku Terezín.

Milan Brychta

Nákladní lanovka, vodní elektrárna, těžba kaolinu a hnědého uhlí

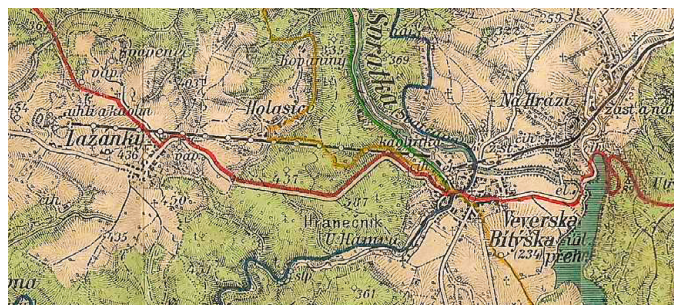
Mezi Lažánkami a Maršovem je samota, které se říká „Šachty“. Těžila se zde asi do roku 1898 železná ruda. Při těžbě se přišlo na to, že zhruba 8–10 metrů pod povrchem je bohaté ložisko kaolinu. Kaolin vznikl v tropickém podnebí, které panovalo v třetihorách. Takto vzniklo i ložisko vhodné pro těžbu mezi Lažánkami a Maršovem, dnes známé jako „Kaolinové jezíčko“.

Zajímavostí je, že v těsné blízkosti kaolinového dolu byla i šachta, kde se těžilo hnědé uhlí. Spotřebovalo se částečně v místě pro pohon lokomobily na vytažování vozíků z dolu a část se vozila do Veverské Bítýšky.

Počátkem 20. století začal průzkum lokality kaolinu a v roce 1907 vznikl projekt těžby. V tomto období zažila Veverská Bítýška velký rozkvět průmyslu. V roce 1910 byla vybudována plavárna kaolinu. S kaolinkou byla výrobně spojena i papírna a škrobárna p. Kováře. Veškerou výrobu od těžby suroviny až po expedici 25kg bloků vysušeného kaolinu provozovaly České montánní a kaolinové závody.

Za účelem dopravy vznikla roku 1910 lanová dráha o délce 4 km, která kaolin dopravovala z dolu na zpracování do zdejší plavárny. Na přímé trase (kaolinový důl – plavárna v Bítýšce) bylo postaveno 17 dřevěných sloupů. Na betonové základy můžeme ještě dnes narazit při procházce lesem k Lažánkám.

Lanovka byla poháněna elektřinou získávanou z vodní elektrárny, která vznikla na původním mlýništi „Horního mlýna čp. 77“ na dlouhém náhonu řeky Svatky. Byla osazena Francisovou turbinou o hltnosti 4 m³/s, spádem 3,30 m, výkonem 132 HP (cca 100 kWh). Dnes již objekt neexistuje. Nacházel se v dnešním areálu společnosti HARTMANN-RICO a.s.,

Trasa lanovky

Důl

zhruba v místě nové vrátnice. Větší část náhonu byla zasypána a vede na něm komunikace.

Ve 30. letech 20. stol. začala mít kaolinka ekonomické potíže. Kombinace nízké kvality lažáneckého kaolinu, který se nedal použít na výrobu keramiky, zvedání spodní vody, konkurence ostatních kaolinových závodů a nástup velké hospodářské krize donutila majitele podniku v roce 1932 zastavit provoz.

Vlastimil Valášek

Sloupy u plavárny

Základová patka u Holasic

Květnová polární záře rozsvítila nebe

Fascinující podívaná ohromila paletou barev

Nad Českou republikou se v pátek 10. května večer objevila neobyčejně silná polární záře. Podobná byla k vidění naposledy před 21 lety a to jen nad severem Moravy a Čech. „Lidé po celé republice mohli v pátek nad severním obzorem sledovat výraznou polární záři. Na Slunci totiž došlo v předcházejících dnech k silným erupcím. Jedná se o jev vznikající vysoko v atmosféře, jehož příčinou jsou poruchy v magnetosféře Země způsobené slunečním větrem,“ uvádí zpráva Českého hydrometeorologického ústavu a dodává, že záře bývá pokaždé jinak barevná, výrazná, tvarovaná i pohyblivá.

Pastelové odstíny červené a fialové při květnové polární záři převládaly, foto Iva Rösslerová

Nejčastěji pozorujeme červenou nebo fialovou barvu, která vzniká reakcí s dusíkem ve výškách nad 200 km, a zelenou, za kterou je zodpovědný kyslík ve výšce od 100 do 200 km. Jev, který bývá obvyklý v polárních oblastech, rozzářil páteční večerní a noční oblohu nebyvalou měrou. Úchvatnou podívanou bylo možné sledovat i z našeho města. Záře se rozprostírala v širokém pásu od severozápadu po severovýchod vysoko nad obzor. Intenzita zbarvení se rychle měnila. Když jedna barva zeslábla, vystřídala ji jiná, ještě krásnější než předchozí. Efektní byly pastelové odstíny purpurové, fialové i zelené nízko nad obzorem.

Radoslav Patočka

Chvillemi bylo možné spatřit tmavě fialovou a zelenou záři, foto Pavlína Maršalová

Prokopské deště a markétské léto

Na svatého Prokopa vody plná příkopa

Pranostiky patří k dokladům lidové slovesné tvorby, ve kterých je obsažena zkušenost a moudrost celých generací. Naši předci rovněž dokázali v mnoha případech vyčlenit jednotlivá, krátkodobá období změn počasí, která se zpravidla každoročně opakují. Jedním takovým obdobím jsou tzv. prokopské deště, (sv. Prokop se slaví 4. července) dostavující se zpravidla počátkem měsíce s pravděpodobností okolo 65 %) a končící na sklonku první červencové dekády. Intenzita i četnost prokopských dešťů bývá velice rozdílná. Některé roky se projeví jen několika slabými přeháňkami, jindy (naštěstí jen výjimečně) extrémními dešti.

Mimořádný průběh prokopských dešťů byl příčinou katastrofálních povodní v roce 1997, které ničivě postihly rozsáhlá území severu Moravy. Během několika dnů mezi 4. a 8. červencem spadlo v povodí Odry a Moravy místy až 60 % ročního úhrnu. Nejvyšší denní úhrny srážek byly naměřeny na Lysé hoře, kde za jediný den spadlo 234 mm (!) vody. V oblastech, kde došlo k takto vysokým srážkám, nebyla půda tak vysoké množství schopna absorbovat. Morava,

Odra i jejich přítoky se proto velice rychle rozvodnily na úroveň stopadesátileté až pětisetleté vody. Srážkové úhrny v období prokopských dešťů od 4. do 9. července byly pro vznik povodní krajně nepříznivé a odtokové situace zcela rozhodující. Na Moravě a ve Slezsku se jednalo jednoznačně o největší zaznamenanou povodeň a to jak velikostí kulminačního průtoku, trváním, objemem povodňové vlny i rozsahem zasaženého území.

Po skončení první červencové dekády bývá deštivé počasí vystřídáno markétským létem. Markéta má svátek 13. července a přináší teplé, slunné počasí s pravděpodobností převyšující 70 % trvajícím obvykle 7–10 dní. Markétské léto se často shoduje se zahájením žňových prací (pranostika „svatá Markéta hodila srp do žita“). V loňském roce začalo markétské léto už 10. 7. tropickými teplotami, které trvaly až do 19. 7. Přeháňky byly jen ojedinělé a slabé. Loňský červenec s průměrnou teplotou 19,7 stupňů byl nejteplejším od roku 2001. A jaký bude první prázdninový měsíc letos? Numerické předpovědní modely předpokládají, že s vysokou pravděpodobností opět nadprůměrný.

Radoslav Patočka

Velikonoční nadílka saharského písku

K poměrně nestandardní situaci došlo v noci na sobotu 30. března. Ze zprávy Českého hydrometeorologického ústavu vyplynulo, že se k nám začalo dostávat od jihu velké množství jemného saharského písku a situace bude přetrvávat až do velikonočního pondělí. Takový dálkový transport, při kterém se znečišťující částice atmosférou šíří na velmi velké vzdálenosti není běžný, nikoliv však raritní. Přenos písku ze Sahary byl na území ČR naposledy zaznamenán koncem června minulého roku. Situace o Velikonocích byla odlišná v tom, že se jednalo o extrémní množství a zasažené území bylo rozsáhlé. „Bylo vyhlášeno třináct souběžných smogových situací z důvodu vysokých koncentrací v souvislosti s výskytem saharského písku na území celé České republiky. Ten zhoršuje ovzduší, zamlžuje oblohu a z důvodu tlumení slunečních paprsků se mohou snižovat teploty,“ upozorňuje zpráva. Jemné prachové částice, u kterých je denní limit 50 mikrogramů na metr krychlový, dosahovaly podle meteorologických map na jihu Čech a Moravy násobně vyšší hodnoty.

Česká republika byla prachem z největší pouště světa v minulosti zasažena mnohokrát. V posledním desetiletí to bylo v letech 2023, 2021, 2019, 2016, 2014, avšak ani v jednom případě nedošlo k tak vysokému nárůstu koncentrací drobných částic jako o letošních Velikonocích.

Na Boží hod velikonoční (31. 3.) bylo Slunce po východu zakalené a zbarvení oblohy neobvyklé

Oranžovoohnědý saharský prach pozorovali lidé zejména na kapotách aut a venkovních okeních parapetech. Množství poletavých částic zhoršilo nejen kvalitu ovzduší, ale

způsobilo také změnu počasí. Na velikonoční pondělí začalo krátce po devatenácté hodině slabě pršet a déšť trval až do časného rána následujícího dne, čímž se ovzduší vyčistilo.

Srážkoměrem zachycený déšť zbarvený saharským pískem na meteorologické stanici Veverská Bítýška 2. dubna

Z HISTORIE

Zprávy o „krvavých deštích“ a záhadném červeném prachu se objevovaly dávno. V Pamětech Mikuláše Dačického z Heslova je informace, že „V úterý po neděli Květné, dne 29. března měsíce roku 1586 přšel v Jičíně i v městečku Skřinci (dnes Křinec), krvavý déšť, červenému vínu podobný, který v kádích pod žlaby stojících nejlépe byl viděn.“ Bizarní fenomén se snažili vysvětlit učenci např. v Lucidáři (encyklopedie dobového poznání) z roku 1498. Autoři se v něm věnují kromě problémů typu „kterak to přijde, že krúpy tepú v letě a v zimě nic“ také otázku „proč krvavý dešť jde“. Došli k závěru, že takový déšť vzniká, když slunce vypije vodu z Rudého moře, vznikne červená pára a z ní déšť, který na zem padá. Současná meteorologie termín „krvavý déšť“ nezná, Meteorologický slovník (Academia, Praha 1993) zmiňuje déšť bahnitý, jehož kapky obsahují abnormálně velké množství jemných minerálních částic zachycených při vzniku nebo pádu kapek v ovzduší znečištěném prachem.

Závěrem krátké shrnutí: pokud jsou koncentrace prachu v atmosféře vysoké, mohou pak kapky deště dopadající na zem nabývat oranžovoohnědého, či dokonce rudého zbarvení (odsud lidově pojmenování tohoto jevu jako rudý nebo krvavý déšť).

Radoslav Patočka

Heřmánek z dálného východu

Když v roce 1853 našel tehdy šestnáctiletý student (později lékař) Josef Schöbl v Záběhlicích na břehu Botiče neznámou rostlinu, měl z ní radost nejen on, ale i jeho gymnazijní profesor přírodopisu. Jednalo se o heřmánek terčovitý, jehož původní domovinou je Východní Asie. V roce 1850 byla tato rostlina dovezena a vysazena v univerzitní botanické zahradě v Berlíně. O rok později rozhojnila genofond tehdejší botanické zahrady Univerzity Karlovy na Smíchově a začala zplaňovat. Schöblův pronález má s pěstovanými exempláři v pražské botanické zahradě bezesporu souvislost. Jediná rostlina je totiž schopna vyprodukovat i několik tisíc nažek, které se šíří větrem i vodou do značných vzdáleností, kromě toho se rozmnožuje také kořenovými výběžky. Není divu, že podél komunikací se exotický heřmánek brzy rozšířil do nižších a středních poloh po

celých Čechách. Na Moravě byl nalezen v roce 1900 při okraji polní cesty v jihomoravských Hustopečích a během několika dalších let expandoval po celém Břeclavsku, Brněnsku a podél komunikací až na sever Moravy.

Od počátku 20. století nastalo masivní šíření a po roce 1960 doslova zaplavil kromě vysokých pohoří celou Evropu. V současnosti je tato rostlina s rozložitým vzrůstem a nápadnými žlutozelenými úbory rozšířena především podél polních cest, silnic, železnic, na rumišťích a na zatravněných plochách měst i obcí. Jako jednoletý ozimý plevel se občas objevuje v okopaninách. V obilninách nemá šanci, neboť je úspěšně vytlačován porostem. V posledních desetiletích této aromatické byliny ubylo v intravilánech obcí i měst. Příčinou je skutečnost, že prakticky vymizela neudržovaná, ušlapaná a vegetací spoře porostlá místa, která nahradil asfaltový nebo betonový povrch či zámková dlažba.

Radoslav Patočka

REALITY SEDLÁKOVÁ

REALITY SEDLÁKOVÁ

– VÁŠ SOUSED V REALITÁCH

18 let zkušeností v oblasti realit

POTŘEBUJETE PRODAT DŮM, BYT,
CHATU NEBO JINOU NEMOVITOST?

**Obrat' se na makléře znalého
Vaší lokality.**

- právní servis pro prodávající zdarma – kupní smlouvy, návrhy na vklad, listy vlastnictví, výmaz věcných břemen, darovací smlouvy apod. (zdarma také veškeré poplatky na katastrálním úřadě)
- právní servis pro pronajímatele zdarma – nájemní a podnájemní smlouvy, předávací protokoly
- finanční poradenství – hypoteční úvěry, pojištění apod.
- ocenění nemovitostí (dědické řízení, tržní ocenění apod.), znalecký posudek
- zajištění průkazu energetické náročnosti budovy (PENEB)
- příprava nemovitostí k prodeji a jejich prezentace – profesionální fotografie a videa i za pomoci dronu, home staging, 3D projekce a skenování, inzerce na realitních portálech
- úklid, vyklízení a stěhování

tel.: +420 604 737 200

e-mail: info@reality-sedlakova.cz

www.reality-sedlakova.cz

SERVIS a OPRAVA NOTEBOOKŮ a POČÍTAČŮ

Diagnostika ZDARMA! Vyzvednutí u Vás.
Rozumné ceny, rychle a spolehlivě,
25 let praxe.

Bednář, tel.: **608 880 107**

PŘISTAVENÍ AŽ K VÁM DOMŮ

PŮJČOVNA - DODÁVKA L2H2
MINIBAGR, PRÁCE MINIBAGR 0,8 t.
ZAHRADNÍ RIDER
AUTODOPRAVA

☎ **603 411 014** ✉ pujcovna.bityska@seznam.cz

invia

Máme dovolenou
pro každého

Nová pobočka

Kuřim

- ✓ zájezdy
- ✓ ubytování
- ✓ letenky
- ✓ last minute
- ✓ first minute
- ✓ exotika
- ✓ eurovíkendy
- ✓ lyžařské pobyty

**Léto 2024
v prodeji!**

📍 Tyršova 2101/58a, Kuřim

☎ 728 688 971 ✉ kurim@invia.cz

AAABYTY.CZ
BYTY • DOMY • POZEMKY

Mgr. Jiří Hrdina **AAAByty.cz**

osobní poradce
v realitních službách

- 12 let praxe v oboru a více než 250 prodaných či pronajatých nemovitostí
- zprostředkování prodeje bytů, domů, pozemků
- aukce nemovitostí
- **výkup nemovitostí i spoluvlastnických podílů**

telefon: **601 560 217**

e-mail: **jiri.hrdina@aaabyty.cz**

V Zahradách 798
664 71 Veverská Bítýška

Nebojte se zeptat!